

Královský řád sv. Januaria - Real Ordine di San Gennaro

Osmnácté století je historiky považováno za přelom ve faleristice, kdy skončilo období vzniku nových velkých rytířských řádů. Předposledním v jejich dlouhé řadě byl v roce 1738 neapolský Královský řád sv. Januaria¹. Řád vznikl rozhodnutím krále Karla VII. neapolského z větve dynastie španělských Bourbonů. Jeho titulatura byla značně komplikovaná, takže byl mezi léty 1731 -1788 postupně knížetem Karlem I. Parmským, následně králem Karlem VI. Sicilským, Karlem VII. Neapolským a nakonec Karlem III. Španělským. Při vzniku řádu 6. června 1738 byl králem neapolským a dedikaci řádu světil patronu Neapolského pevninského království biskupu z Beneventa sv. Januaria².

Tento rytířský řád s historicky limitovaným počtem 60 rytířů s prokázaným šlechtictvím ve čtyřech předchozích generacích, byl přísně katolický a původně vázán na neapolskou a sicilskou šlechtu (nejčastěji z rodů Caraffa, Caracciolo, Aquaviva d'Argona, Collona, Doria, Filangieri, Ruffo a další). Vzhledem k příbuzenským vztahům bylo mnoho řádových členství uděleno do Španělska. Později se s jeho rytíři se lze setkat již po celém světě, tedy i na území naší bývalé monarchie. Se zánikem Království obojí Sicílie se Řád sv. Januaria stal domácím

řádem sicilských Bourbonů reprezentovaných vévodou z Calabrie a vévodou z Castra. Jako většina velkých rytířských řádů sestává tento řád z klenotu zavěšeného na kolaně nebo velkostuže a řádové hvězdy. Od 18. století je součástí honosný řádový plášť červené barvy bohatě zlatě vyšíváný, s vlečkou dlouhou přes 4 m posítenou zlatými liliemi. Ten byl používán jen při řádových slavnostech, např. v den svátku sv. Januaria 19. září.

Klenot tvoří zlatý osmihrotý kříž bíle rámovaný, jehož ramena zčásti pokrývají trojice rudých šlehajících plamenů. Na střed kříže je vložena polopostava světce v albě a červeném modře podšitém

Obr. 2

Obr. 1

pluviálu s červenou mitrou, obklopená zlatými oblaky. Světec třímá v levé ruce misál a pravou žehná okolí. Mezi ramena kříže jsou vloženy zlaté heraldické lilie. Některé klenoty mají ramena zakončená zlatými kuličkami. Kruhový medailon na reversu nese ve zlatém poli bibli s dvojicí ampulí, vše rámované zelenými vavřínovými ratolestmi (obr. 1).

Řádová kolaná je složená ze 7 typů střídajících se článků – heraldických lilií, kastilských věží, leonských lvů, kalichu s eucharistií, iniciálou C s dvojicí praporečků se zelenými vavříny. Závěsný článek pak tvoří červená mitra vložená na zkřížený patriarský kříž s biskupskou berlu. Existují kolaná dvou délek - o 18 a 36 článcích (obr.2)

Řádová stuha, v tomto případě velkostuha je červená moiré odstínu ponceau a nosí se přes pravé rameno k levému boku.

Řádová hvězda je po roce 1815 celokovová, tvořena zvětšeným konvexním stříbrným klenotem s brilantujícím povrchem, na středě je položena táž zlatá a smaltovaná polopostava sv. Januaria zdola částečně rámovaná modře smaltovanou stuhou s heslem IN SANGUINE FOEDUS (V krvi tkví smlouva). Revers je hladký se svislou připínací jehlicí. Původní hvězdy z let po založení řádu byly textilní, vyšíváné stříbrným a zlatým dracounem, červenou nití a posíté drobnými stříbrnými flitry (též obr.1).

1/ Tím posledním byl Hanoverský královský řád sv. Jiří z roku 1839, tedy ještě 101 let po řádu sv. Januaria.

2/ Biskup Januarius žil ve 3. století po Kr. a stal se r. 305 mučedníkem sfatým na příkaz Diokleciánův. Jeho krev byla zachycena do skleněných nádobek (ampulí), které se staly nejuctivnějšími relikviemi uloženými dnes v katedrále v Neapoli. Sražená krev po staletí v den svátku sv. Januaria 19. září a dvou dalších svátcích v roce před zraky tisíců věřících zkapalní, aby se posléze vrátila do pevného stavu.